

Bioethica

Vol 12, No 1 (2026)

BIOETHICA

Artificial intelligence, griefbots, possible worlds – and lurking dragons

Evangelos Protopapadakis

doi: [10.12681/bioeth.45060](https://doi.org/10.12681/bioeth.45060)

Copyright © 2026, Evangelos Protopapadakis

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

To cite this article:

Protopapadakis, E. (2026). Artificial intelligence, griefbots, possible worlds – and lurking dragons. *Bioethica*, 12(1), 2–4. <https://doi.org/10.12681/bioeth.45060>

ΑΡΘΡΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ - EDITORIAL

Τεχνητή νοημοσύνη, griefbots, παράλληλα σύμπαντα – και δράκοντες

Ευάγγελος Πρωτοπαπαδάκης^{1,2}

¹Καθηγητής Εφαρμοσμένης Ηθικής, Τμήμα Φιλοσοφίας, Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

²Μέλος Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και Τεχνοηθικής

 eprotopa@philosophy.uoa.gr

Λέξεις κλειδιά:

τεχνητή νοημοσύνη, παράλληλα σύμπαντα, avatars, απτή επίδραση, απτό πρόσωπο

Artificial intelligence, griefbots, possible worlds – and lurking dragons

Evangelos Protopapadakis^{1,2}

¹Professor of Applied Ethics, Department of Philosophy, National and Kapodistrian
University of Athens

²National Commission for Bioethics and Techoethics Member

 eprotopa@philosophy.uoa.gr

Keywords:

artificial intelligence, parallel universes, avatars, tangible influence, tangible person

ΑΡΘΡΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ | EDITORIAL

Δεν γνωρίζω, κανείς από εμάς δεν είναι – ακόμη – σε θέση να γνωρίζει, εάν αυτό που αποκαλούμε συλλήβδην με την φράση ‘Τεχνητή Νοημοσύνη’ συνιστά την πλέον σημαντική έως τώρα επιστημονική και τεχνολογική επανάσταση. Έχουν, βλέπετε, προηγηθεί η χρήση της φωτιάς και η επινόηση του τροχού, η λίθινη αρχικά και κατόπιν μεταλλική λεπίδα, και τόσα άλλα επιτεύγματα, τα οποία έχουν επηρεάσει με τρόπο τόσο καίριο τον ρου της ιστορίας του είδους μας, ώστε να μπορούμε να νομιμοποιούμαστε να υποθέτουμε πως χωρίς αυτά σήμερα θα ήμασταν ίσως ακόμη-ακόμη και διαφορετικά όντα.

Ωστόσο, όλα τα άχρι τούδε τεχνολογικά επιτεύγματα και η επιστήμη που κάθε φορά βρισκόταν πίσω από αυτά, έρχονταν να συμπληρώσουν, να εμπλουτίσουν το σύμπαν μας προσφέροντας νέες εναλλακτικές, συνήθως με την μορφή εργαλείων και δυνατοτήτων, σε δυνατότητες που ήδη μας ήταν προσβάσιμες: Προ της επινόησης της λεπίδας οι άνθρωποι τεμάχιζαν κρέας, φέρ’ ειπείν, όμως η δυνατότητα με την λεπίδα καθίσταται ευχερέστερη. Ζεσταίνονταν με ποικίλους τρόπους, επίσης, και κάλυπταν αποστάσεις μεταφέροντας πράγματα, αλλά η φωτιά και ο τροχός τους διευκόλυναν σε σημαντικό βαθμό. Η επιστήμη μέχρι σήμερα και οι εκάστοτε τεχνολογικές της εφαρμογές δεν έκαναν άλλο πέραν του να προσθέτουν στον κόσμο μας δυνατότητες και αντικείμενα, ωστόσο δεν ήταν σε θέση να δημιουργήσουν νέους παράλληλους κόσμους για εμάς – παράλληλους, υπό την έννοια πως το ίδιο πρόσωπο μπορεί ταυτόχρονα να ζει σε δυο διαφορετικούς κόσμους, οι οποίοι διέπονται από κοινές αιτιώδεις συνδέσεις, στους οποίους, όμως, κάτι, το ίδιο πράγμα, μπορεί ταυτόχρονα να υπάρχει και να μην υπάρχει. Η ενασχόληση με τα παράλληλα σύμπαντα ήταν έως τώρα αποκλειστικό προνόμιο της φιλοσοφίας.

Πράγματι, ιδίως κατά το τελευταίο τέταρτο του παρελθόντος αιώνας, φιλόσοφοι όπως ο Saul Kripke και ο David Kellogg Lewis έστρεψαν την σκέψη τους στην δυνατότητα παράλληλης ύπαρξης ενδεχόμενων κόσμων, είτε ως υπόθεση εργασίας – κάτι σαν πολλαπλά φιλοσοφικά sandboxes, είτε ως λογικώς επιτρεπτή πραγματικότητα: Κοντολογίς, για κάθε απόφαση που έχουμε λάβει και για κάθε τι που μας έχει συμβεί, υπάρχει ένα άλλο, παράλληλο σύμπαν, στο οποίο

αποφασίσαμε διαφορετικά και μας συνέβη κάτι άλλο – δεδομένου του ό,τι οι αποφάσεις που λαμβάνουμε κατά την διάρκεια του βίου μας είναι άπειρες, όπως άπειρα είναι και τα γεγονότα που βιώνουμε, τα παράλληλα αυτά σύμπαντα οφείλουμε να θεωρήσουμε πως είναι επίσης άπειρα. Κατά τον Lewis, μάλιστα, τα σύμπαντα αυτά είναι εξ ίσου πραγματικά με εκείνο εντός του οποίου ζούμε: Σε ένα παράλληλο σύμπαν, για παράδειγμα, δεν γράφω ετούτες τις γραμμές αυτή την στιγμή – κάνω κάτι εντελώς διαφορετικό, αλλά εξ ίσου πραγματικό, ενώ σε κάποιο άλλο σύμπαν που υφίσταται παράλληλα με τα δυο στα οποία έχω ήδη αναφερθεί, είμαι νεκρός – συνεπώς δεν κάνω τίποτα απολύτως. Σε κάθε περίπτωση, τα παράλληλα αυτά σύμπαντα δεν επικοινωνούν μεταξύ τους: Στο πλαίσιο του σύμπαντος εντός του οποίου γράφω αυτές τις γραμμές, είμαι εντελώς ζωντανός, και καθόλου δεν με επηρεάζει το γεγονός πως σε κάποιο άλλο σύμπαν την ίδια στιγμή ενδέχεται να είμαι εντελώς νεκρός. Τα παράλληλα αυτά πιθανά σύμπαντα δεν συνδέονται αιτιωδώς με κανέναν τρόπο.

Η αναφορά μου στο ενδεχόμενο του θανάτου δεν είναι τυχαία. Πρόσφατα πέτυχα στο διαδίκτυο την διαφήμιση μιας υπηρεσίας, η οποία σε σχέση με το γεγονός του θανάτου σε κάποιον βαθμό δημιουργεί δυο αλληλοαποκλειόμενα σύμπαντα, τα οποία, ωστόσο, αλληλοπεριχωρούνται και τέμνονται – με σημείο τομής ένα πρόσωπο, το ίδιο πρόσωπο, το οποίο μπορεί να βιώνει και τα δυο σύμπαντα ταυτόχρονα. Πρόκειται για μια εμπορική εφαρμογή, η οποία σας δίνει την δυνατότητα να την τροφοδοτήσετε με υλικό (φωτογραφίες, βίντεο) που προέρχεται από κάποιο οικείο σας πρόσωπο, από την γιαγιά σας, για παράδειγμα, ώστε να δημιουργηθεί ένα αρχικό λειτουργικό – και απολύτως πιστό και πειστικό – avatar. Το avatar αυτό συνεχίζει να εκπαιδεύεται ες αεί, ακόμη και όταν το πρωτότυπό του έχει πάψει να υπάρχει, αρκεί να αλληλεπιδράτε με αυτό: Μπορείτε να συνεχίσετε να τηλεφωνείτε – με βιντεοκλήση – στην ψηφιακή γιαγιά σας όταν η φυσική θα έχει εγκαταλείψει τον μάταιο αυτόν κόσμο, και να την ενημερώνετε για αυτά που συμβαίνουν στην ζωή σας και στον πλανήτη. Εκείνη θα συνεχίσει να ανταποκρίνεται όπως θα έκανε η φυσική σας γιαγιά, αφού έχει ήδη εκπαιδευθεί – και συνεχίζει διαρκώς

ΑΡΘΡΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ | EDITORIAL

να εκπαιδεύεται – να την προσομοιώνει. Η γιαγιά αυτή θα ‘γνωρίσει’ τα παιδιά και τα εγγόνια σας και θα αλληλεπιδρά με αυτά όπως κάθε γιαγιά, μόνον που θα το κάνει πάντοτε και μόνον εξ αποστάσεως. Η γιαγιά αυτή ταυτόχρονα θα υπάρχει και δεν θα υπάρχει στο ίδιο σύμπαν – ή, ακόμη ακριβέστερα, ο χρήστης της εφαρμογής είναι που θα υπάρχει ταυτόχρονα σε δυο παράλληλα σύμπαντα, στο ένα εκ των οποίων η γιαγιά του θα έχει παύσει υπάρχει, ενώ στο άλλο θα συνεχίζει να ζει.

Θα παρατηρήσετε, και κατά μια έννοια θα έχετε δίκιο, πως τα δυο αυτά σύμπαντα δεν υφίστανται κατά τον ίδιο τρόπο: Το ένα είναι απτό, ενώ το άλλο εικονικό, αποτελεί προσομοίωση. Ωστόσο, επιτρέψτε μου να αντιτείνω, ένα μεγάλο μέρος του ‘απτού’ σύμπαντος εντός του οποίου ζούμε έχει ήδη καταστεί εικονικό αφ’ ενός, και αφ’ ετέρου θα μπορούσε να γίνει μεγάλη συζήτηση περί του τι μας διαβεβαιώνει πως κάτι πράγματι ‘υπάρχει’ ή όχι. Ένα avatar που ασκεί επάνω μου απτή επίδραση, με κάνει να κλαίω ή να γελάω,

● με προτρέπει ή με αποτρέπει, σε κάποιον βαθμό και με κάποιους τρόπους για εμένα υπάρχει πολύ περισσότερο από κάποιο απτό πρόσωπο, το οποίο, όμως, δεν γνωρίζω καν και καθόλου δεν επηρεάζει την ζωή μου. Αυτή εδώ, άλλωστε, είναι μια από τις ευλόγως πιθανές νοηματοδοτήσεις του σιβυλλικού στίχου του Παρμενίδη: «τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἔστιν τε καὶ εἶναι.»

● Από τα fake news έως τα griefbots, αυτό που η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να πετυχαίνει με εξωφρενικά μεγάλη ευκολία, είναι να ‘εγγείει’ πιθανά εναλλακτικά σύμπαντα στο σύμπαν που αντιλαμβανόμαστε ως ‘απτό’ και ‘φυσικό,’ δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό ένα πλέγμα πιθανών κόσμων, οι οποίοι μπορούν να σχετίζονται αιτιωδώς και αλληλεπιδρούν – και είναι η πρώτη φορά που η επιστήμη και η τεχνολογία μας επιτρέπουν κάτι τέτοιο. Είναι προφανές πως οφείλουμε να είμαστε τόσο επιφυλακτικοί και τόσο σε εγρήγορση, όσο εκείνοι που κινούνται σε χαρτογράφητα ύδατα – εκείνα που κάποτε επισημαίνονταν στους χάρτες με την φράση: Hic sunt dracones.